

Zidani most 1.1849.

Il.Slov.1930, L.VI, št.46, str.364.

str. 249 slika mostu in naselja okoli.Vidi se postaja,šola, tovarna
za cement, železniška poslopja.

Dom in svet, 1.1897,249, 252

L.1222 je dal zgraditi Herzog Leopold poleg kapele sv. Egidija kamnit most preko Save. Dal je mostu gotove privilegije s posebno listino, katera se je na žalost izgubila in v kateri so bile navedene tudi priče(str.424). Ta most, ki je bil speljan med sedanjim mostom in železniškim mostom, je bil porušen od Friderika Celjskega l.1442 in nato ponovno postavljen. Ko so začeli graditi železnico so našli pri tem ostanke prvotnega mostu. Po tem starem mostu je dobil kraj svoje ime.

L.1824-26 so postavili nov most poleg stare c.sv. Egidija, dela je vodil laški mojster Anton Tessitori, po njegovi smrti pa polir Johann Delamea.

Ign.Orožen: Das Bisthum und die Diözese Lavant, 4.del.
1.1881, str.423-425.

Cerkev je bila postavljena koncem 12. ali zač.13.stol.

Po proučevanju starih virov se je izkazalo, da ta c. ni bila filiala, marveč že zelo dolgo samostojna ~~XXXXXX~~ cerkvena edinica. (str.414-415) - listine iz l.1426,1323 1269, ki omenjajo Cappela S.Egidii in ponte kot exemtno kapelo.

Iz l.1331(str.415) izvemo, da so bili c. podeljeni privilegijo od oglejskega patriarha Bertolda in vojvoda Leopolda.

Kdaj in iz kakšnega vzroka je bila ta c. povzdignjena v župnijo se ne ve. Verjetno okr.14+2 -1431

L.14+2 je papež Martin V. prepusti patronatske pravici Frideriku Celjskemu nad cerkvijo prope pontem Savae et villam Ratschach sitam, katero pa je Celjski grof prepustil pozneje samostanu v Jurkloštru.

L.1431 je papež Eugen IV. potrdil priključitve kapele k kartuziju Jurklošter. V vizit. pro okolu iz l.1569, vizitatorja Polydora von Montagnana na se nahaja notica o Cappeli bey St.Egidy, ki pravi, da je incorporirana kartuziji Jurklošter, a ima ~~XXXXXX~~ ^{lastnega} kaplana ... (str.417-418.)

L.1784 je bil izdan odlok, da se poleg mnogih drugih cerkva opusti tudi c. v ~~XXXX~~ Zidanem mostu.

L.1807 popis premožena c.sv. Tilna v svrhu prodaje. (str.419-420 - popis) Od tega je: 2 kelihov v c.sv. Vincenca v Lavamünder Alpe, oltar sv. Tilna v ~~XXXXXX~~ p.c.sv. Mihaela v Laškem, knjige mašne in darilni vrč (Opferkanne) cerkvi sv. Jurija v Loki pri Zidanem mostu. C.sv. Jaenza v Razborju pa: 4 mašna oblačila, 1 alba, 2 oltarna prta, 2 corporala.

L.1808 je bila c. exekrirana.

Zidovje stare c. sv. Tilna je stalo torej še do l.1848, ko so jo podrli z graditvijo postaje.

Cerkev v naslikana v Topografiji Gajšnika. Ima zvonik, ki je pokrit s sedlasto streho, kateremu je priključena na vzh.strani apsida. Obokana veža zvonika

je bila prezbitarij, ki je imel proti zap. prizidano ladjo in na sev.strani prostorno zakristijo. Pokopališče je bilo obdano z obzidjem in je imelo na zap.strani vrata. Na zvoniku in na cerkviⁿⁱ so vidne sledi romanskega sloga. Cerkev je bila sezidana v prvi ol.13.stol, v c. je bilo troje oltarjev: gl.oltar sv. Egidija, v ladji ja na desni oltar M.B., na levi sv. +avla. V predvežju je bilo oltarna menza

Ign. Orožen: Das Bisthum und die Diözese +avant, 4.del., 1888
str.413 -422.

Cerkev je omenjena v zapisku iz l.1526.

A.Koblar:Krenjske cerkvene dragocenosti l.1526., IMK V.,1895, str.199.

Grad se omenja v listinah iz 13.in 14.stol. Tako navaja listina iz l.1381 Ecclesia sive Capella s.Egidii de Chlasenstein. Ko je Orožen iskal sledi za tem gradom, so mu domačini povedali, da nič ne vedo o kakšnem gradu s takšnim imenom, pač pa ima to ime skala nad žel.postajo. To je pisca prepričalo, da je na tisti skali stal nekoč grad Klausenstein, v neposredni bližini c.sv. Egidija.

Ta graščina je postala last grofa Ulrika von Heunburg in njegove žene Agnes l.1279, katero mu je dal kralj Otokar. Pozneje prešla v last Friederika von Sanneck. Pozneje se ta graščina ne omenja več. Verjetno je ostala v lasti družine Sanneck in pozneje Celjanov in je bila verjetno istočanso s mostom l.1442 razrušena. Stara celjska kronika namreč pravi, da so celjski grofje porušili nek stolp pri Radečak (Annal.Duc.Stiriae III.)

Ign.Orožen Das Bisthum und die Diözese Lavant, 4.de.l.1881,
str.425-426.

ZIDANI MOST - spomenik sv. Janezo Nep.

Kamnit podstavek z napisom in razmeroma dobro kamito soho.

Napis: ~~ET (BRŽKONE)~~

MDCCCXXV FF (bržkone ET)

MDCCCXVI

FRANCISCO I.(n L)

AVSTRIAE IMPERATORE

FELICIT REGN

INCIL(A)E(neržalčno) AGRORVM

CE(NeF) LEIENSIS

TIBERIE(neO)NSIS

GAIR(ne B)ACENSI(nebrez) S

LICHTENWALDENSIS

L(neE)AACENSIS

R(neP)EICHENBURGENSIS

ETRANENSIS VTCROATIAM

INTER CARNIOLIAM
STYRIAMQVE FACILIOR

TERRESTRIS ESSET

COMMEATUSQUE COMMUNI

IMPENDIO ATIBERII THERMIS

IVXTA SAVI SANIQVE LITORA

AD VICVMVSQELAAK

PER SEPTEMDECIM PASVM

MILLIA E TSAANO FLVMINA

PONTE LAPIDEO IVNCTO

HANC VIAM INVAM

ROTABILEM FECERVNT

FRANCISCO COMITE AB

HARTIG PROVINCI AB

PRAESIDE BALTHASARO

DE ZIERNFELD CELEIANI CIRCVLI PRAEFECTO

FRIDERICO BYLOFF TOTIVS OPERIS ARCHITECTO

ET CVRATORIBVS

IOANNE HAENDL DE REBENBURG ET IGNATIO VHL

AVE VIATOR VTERE FELIX ETIVALE

Spomenik lepo obdan s 4 drevesi. Šupa se lahko postavi dalje na desno, tako, da bo pogled na

most in z mosta prost. Janes ga popolnoma za-

kriva cerkev. Protiutež tempeljček, kjer je

stal nekdanj nadvojvoda Janez. Pomnikanje

pietete in smisla za lepoto, če se to pusti. Tudi na levo od ^{ceste} je dosti
prostora ~~čakati~~ ^{četudi} se tam neke barake.

Stele, LXXII, 8.12.1929, str.21-23.

Podstavek kipa sv. Janeza nedvomno ohranjen pri progovni sekciji. Napisi:
Kartin žel.dir.etc.Lj.Prevoz preskrbi.

Dokumente o gradnji mostu ima nadučitelj v Zid.mostu.

Hohnjec ^{prošal} poraj v Zgreb nekemu židu za 14.000 din

Stele, LXXXV, 23.11.1930, str.35.